

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 17. júla 2017 v Bratislave, v trestnej veci odsúdeného **JUDr. S. B.** pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné, o **st'ážnosti odsúdeného** proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T 34/2015, zo 4. apríla 2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku **zrušuje sa** uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB-3T 34/2015, zo 4. apríla 2017 a **ukladá súdu**, aby vo veci **znovu konal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica uznesením, sp. zn. BB-3T 34/2015, zo 4. apríla 2017 podľa § 432 ods. 1 Tr. por. rozhodol tak, že neupustil od výkonu peňažného trestu, ktorý bol uložený odsúdenému JUDr. S. B. rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T 34/2015, z 15. decembra 2015, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste.

V odôvodnení tohto rozhodnutia špecializovaný trestný súd skonštatoval, že odsúdeným uvádzané skutočnosti nemali, ani nemohli mať žiadny vplyv na úvahy súdu súvisiace s možnosťou upustiť od výkonu peňažného trestu. Dôvodil, že takýmito okolnosťami sú totiž jedine okolnosti nezávislé od vôle odsúdeného, ktoré nastali po právoplatnosti predmetného rozsudku, ktorým bol uložený trest. Dodal, že rozsudok súdu, ktorým bola schválená dohoda o vine a peňažnom treste bez ďalšieho prezumuje schopnosť zaplatiť peňažný trest a súd v takýchto prípadoch, ak dohodu nepovažuje za neprimeranú

alebo nespravodlivú v zásade ani neskúma reálne možnosti splnenia prejavenej vôle odsúdeného zaplatiť peňažný trest. Zdôraznil, že súd vyšiel v ústrety odsúdenému tým, že mu pôvodne povolil splácať peňažný trest. Keďže od času vynesenia rozsudku ani od 1.2.2016, kedy sa odsúdený zamestnal, sa nič podstatné nezmenilo, čo by umožňovalo zmeniť záver o potrebe vymoženía peňažného trestu, súd nemohol rozhodnúť o upustení od výkonu peňažného trestu, pretože takéto rozhodnutie by doslova znamenalo pripustenie manipulácie odsúdeným s orgánmi činnými v trestnom konaní, resp. súdom.

S poukazom na uvedené špecializovaný trestný súd vyvodil záver o tom, že nie sú splnené podmienky upustenia peňažného trestu a zároveň poukázal na to, že odsúdený pri schvaľovaní dohody o vine a treste súhlasil s peňažným trestom, a teda musel si byť vedomý vzniknutej situácie súvisiacej s jeho zárobkovými pomermi. Dodal, že zamestnávateľ odsúdeného sa snažil zrejme účelovo znížiť reálnu sumu jeho zárobkov, ktoré nie sú súladné s evidenciou Sociálnej poisťovne, a.s., z dôvodu vyhnúť sa zaplataenia peňažného trestu. Na záver súd upozornil odsúdeného, že podľa § 432 ods. 2 Tr. por. v prípade nezaplataenia peňažného trestu, súd nariadi na verejnom zasadnutí výkon náhradného trestu odňatia slobody.

Proti uzneseniu prvostupňového súdu podal riadne a včas sťažnosť odsúdený. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že sťažnosť opiera o existenciu okolností, ktoré vznikli nezávisle od jeho vôle a v dôsledku, ktorých bol neschopný dlhodobo peňažný trest splácať. V súvislosti s majetkovými pomermi uviedol, že účty, ktorých bol majiteľom, mali zostatky do 15 eur, prípadne boli v mínuse a k účtom, na ktorých boli vyššie finančné čiastky nemá žiadne majetkové práva. Na podporu svojich tvrdení doložil zmluvu o zriadení týchto účtov. Uviedol, že spoločnosť, v ktorej je zamestnaný, mala druhom polroku minulého roku finančné problémy, a preto došlo k určitej redukcii nákladov, následkom čoho mal dočasne znížený plat na zhruba polovicu, a tým sa dostal do platobnej neschopnosti. Okrem toho sa v súčasnosti proti nemu vedú dve civilné konania o náhradu škody a dlžný je aj spoločnostiam T., a.s., C. a V., a.s. Opätovne vyjadril ľútosť nad tým, čo spôsobil svojim konaním spoločnosti, a preto je toho názoru, že za súčasnej situácie je na mieste upustenie od zaplataenia zvyšku náhradného trestu.

V tejto súvislosti poukázal na judikát V 34/1979, v zmysle ktorého, *pri rozhodovaní súdu podľa § 432 ods. 1 Tr. por. treba vychádzať z okolností existujúcich v čase rozhodovania*

o upustení od výkonu peňažného trestu. Ak bol peňažný trest uložený, hoci bolo zrejmé, že bude nevyhľaditeľný a táto okolnosť trvá aj v čase rozhodovania o upustení od výkonu tohto trestu, treba od výkonu peňažného trestu upustiť, lebo sú tu dôvody na rozhodnutie podľa § 432 ods. 1 Tr. por. Vzhľadom na vyššie uvedené je nepochybné, že jeho finančné možnosti sú obmedzenejšie ako v čase odsúdenia. V čase uzavretia dohody o vine a treste sa mylne nazdával, že bude vedieť peňažný trest splatiť, v súčasnosti je to však vylúčené, pretože nedisponuje majetkom ani hotovosťou, ktorá by na to postačovala.

Naviac sa odsúdený domnieva, že výkonom trestu by bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o výživu alebo výchovu ktorej by bol podľa zákona o rodine povinný sa starať. Uviedol, že jeho manželka je v súčasnosti v šiestom mesiaci tehotenstva a pre zdravotné komplikácie súvisiace s hustotou krvi je dlhodobo PN. O tejto skutočnosti už informoval súd, keď doložil lekárske potvrdenia. Onedlho sa im narodí ich prvé spoločné dieťa a o to viac sa musí snažiť pracovať, aby uživil rodinu. Napriek týmto okolnostiam má odsúdený záujem uhradiť spôsobenú škodu, ktorú si voči nemu uplatňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Pravdepodobne to bude dlhoročnou záležitosťou, ale za jeho súčasných pomerov (zdravotných, sociálnych, pracovných a finančných) je na mieste vyhovieť jeho žiadosti o upustenie od výkonu udeleného peňažného trestu.

Na základe uvedeného je toho názoru, že okolnosti, ktoré vznikli nezávisle od jeho vôle a ktoré nastali po právoplatnosti predmetného rozsudku existujú, nakoľko v čase od povolenia splácať peňažný trest formou splátok až do uznesenia súdu, ktorým odvolal povolenie splátok peňažného trestu nastali okolnosti, ktoré mali významný vplyv na jeho majetkové a príjmové pomery.

Prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa k podanej sťažnosti odsúdeného vyjadrila podaním z 2. mája 2017, v ktorom uviedla, že peňažný trest 46 000 eur bol odsúdenému uložený v rámci konania o dohode o vine a treste, v ktorom odsúdený trest prijal bez výhrad a uviedol, že na jeho úhradu bude mať dostatok finančných prostriedkov. Má za to, že uložený trest nebol nevyhľaditeľný. Odsúdený vedel, že ho bude plniť a s takýmto postupom súhlasil, pričom zmenu jeho finančných pomerov zohľadnilo uznesenie súdu o povolení splácania peňažného trestu v splátkach, aj následné rozhodnutie špecializovaného trestného súdu, sp. zn. BB-3T 34/2015,

z 26.9.2016, ktorým mu nebol premenený celý peňažný trest, ale len jeho pomerná časť náhradným trestom odňatia slobody namiesto 3 rokov trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov a 9 mesiacov. Zdôraznila, že napadnuté rozhodnutie nerozhoduje o dĺžke náhradného trestu, len o tom, že sa od jeho vymáhania neupúšťa, teda že sa právoplatne uložený peňažný trest bude aj naďalej vykonávať. Na záver uviedla, že odsúdený má v priebehu týchto konaní dostatok časového priestoru prispieť k zníženiu náhradného trestu finančným plnením peňažného trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri rozhodovaní o sťažnosti preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná.

Podľa § 432 ods. 1 Tr. por. súd uznesením upustí od výkonu peňažného trestu alebo jeho zvyšku, ak sa odsúdený v dôsledku okolností nezávislých od jeho vôle stal dlhodobo neschopným peňažný trest zaplatiť, alebo by výkonom trestu bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o výživu alebo výchovu, ktorej je odsúdený podľa zákona povinný sa starať.

Z obsahu spisového materiálu má najvyšší súd za jednoznačne preukázané, že odsúdený z uloženého peňažného trestu v celkovej výške 46 000 € do dňa konania neverejného zasadnutia na najvyššom súde uhradil čiastku 12 900 €. Odsúdený mal možnosť splácať peňažný trest formou mesačných splátok, a to 12 x po 3 000 eur, peňažný trest nesplácal a následne špecializovaný trestný súd podľa § 430 ods. 2 Tr. por. odvolal povolenie splátok v lehote na zaplatenie peňažného trestu do 25. marca 2017. Špecializovaný trestný súd uznesením, sp. zn. BB-3T 34/2015, z 26.9.2015 nariadil odsúdenému výkon pomernej časti náhradného trestu odňatia slobody v trvaní dvoch rokov a deväť mesiacov a zaradil ho do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Odsúdený podal voči uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 6 Tost 43/2016, z 21.12.2016 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a uložil súdu, aby vo veci znova konal a rozhodol. Konajúcemu súdu vytkol, že nezisťoval dôsledne majetkové pomery odsúdeného a pred rozhodnutím o nariadení pomernej časti nezaplateného peňažného trestu nerozhodol o žiadosti odsúdeného o upustenie od výkonu peňažného trestu. Najvyšší súd zároveň vytkol prvostupňovému súdu, že nesprávne určil dĺžku pomernej časti

náhradného trestu odňatia slobody. Po odstránení uvedených pochybení špecializovaný trestný súd rozhodol napadnutým uznesením podľa § 432 ods. 1 Tr. por. o neupustení od výkonu peňažného trestu.

V prejednávanej trestnej veci špecializovaný trestný súd pochybil, ak pri rozhodovaní podľa § 432 ods. 1 Tr. por. nezohľadňoval okolnosti existujúce v čase rozhodovania o upustení od výkonu peňažného trestu. Špecializovaný trestný súd neprihliadol pri skúmaní podmienok pre upustenie od výkonu zostávajúcej časti peňažného trestu na tú okolnosť, že výkonom peňažného trestu by bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o ktorej výživu alebo výchovu ktorej je odsúdený podľa zákona povinný sa starať. V tomto smere nemožno prisvedčiť tvrdeniu prokurátorky, pokiaľ uviedla, že odsúdený prijal uložený peňažný trest bez výhrad s tým, že na jeho úhradu bude mať dostatočné finančné prostriedky, a teda že uložený trest nebol nevyhnutelný, nakoľko v čase rozhodovania súdu o uložení peňažného trestu neboli známe skutočnosti uvedené v § 432 ods. 1 Tr. por. Takáto situácia môže nastať bezprostredne po tom, čo rozsudok nadobudol právoplatnosť alebo aj kedykoľvek neskôr, teda po márnom uplynutí 15 dňovej lehoty na zaplatenie podľa § 429 ods. 1 Tr. por., resp. po tom, čo bol povolený odklad alebo povolené splátky podľa § 430 ods. 1 Tr. por. alebo aj počas trvania doby odkladu alebo splátok.

V danom prípade mal súd z lekárskej správy na č.l. 1064-1065 súdneho spisu za preukázané, že došlo k zmene osobných pomerov odsúdeného, keďže manželka odsúdeného je v dôsledku rizikovej gravidity dlhodobo práceneschopná a odsúdenému vznikne vyživovacia povinnosť. Na túto skutočnosť špecializovaný trestný súd nereflektoval, obmedzil sa iba na konštatovanie, že odsúdený sa dňa 1.11.2016 oženil a s manželkou čakajú dieťa a dá sa predpokladať, že v najbližších týždňoch bude chýbať príjem jeho manželky a vznikne mu vyživovacia povinnosť v lete 2017.

Najvyšší súd zároveň na jednej strane zdôrazňuje, že právoplatným uložením peňažného trestu vzniká zákonná povinnosť odsúdeného podrobiť sa jeho výkonu, pričom peňažný trest tak obmedzuje obvyklú kvalitu života odsúdeného tým, že je nútený vzdať sa v určitej dobe obvyklej spotreby a uspokojovania niektorých svojich potrieb, ale na druhej strane takéto časovo ohraničené obmedzenie životnej úrovne nesmie viesť k tomu, aby bolo odsúdenému znemožnené plnenie vyživovacej povinnosti. Peňažný trest sa svojou podstatou totiž dotýka nielen odsúdeného, ale tiež členov jeho rodiny. Najvyšší súd v tejto súvislosti

poukazuje na judikát R 22/1977, v zmysle ktorého *peňažný trest nemožno uložiť, ak je zrejmé, že by bol nevykonalný. Pri skúmaní tejto podmienky uloženia peňažného trestu treba zisťovať aj záväzky obvineného, predovšetkým rozsah jeho zákonnej vyživovacej povinnosti a rozsah povinnosti nahradiť škodu, ktoré zásadne majú prednosť pred zaplatením peňažného trestu.*

V ďalšom konaní bude potrebné pred rozhodnutím o upustení od výkonu peňažného trestu odsúdeného preskúmať rozsah jeho vyživovacej povinnosti (vyživovacia povinnosť k manželke a dieťaťu) a rozsah finančných záväzkov, nakoľko bez preskúmania týchto okolností sa napadnuté rozhodnutie javí ako predčasné, prípadne zväžiť možnosti ďalšieho splácania peňažného trestu a následne opätovne vo veci rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave dňa 17. júla 2017

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová